

DE JEUGDIGE PENNING

RUIJM ZES JAAR GELEDEN, TOEN „TIMOTHEÛS“ zijn zilveren feest vierde, was een groot deel van de medewerkers samen ten huize van den hoofdredacteur. Penning was van de aanwezigen de oudste in leeftijd, dan volgde ik. Ik maakte tegen hem een opmerking over dat oud worden, maar ik kreeg ten antwoord: „Oud worden? Wel neen, wij willen niet oud worden.“

En Penning is niet oud geworden. Twee en zeventig is een mooie leeftijd. Maar van hem kon gezegd worden met een variatie op Huygens: „Men kan wel oud van jaren en jong van harte zijn.“

Eenige jaren geleden las ik een beoordeeling van een van Pennings boeken door een oud predikant, en die recensent kon niet begrijpen, waarom de boeken van Penning toch zoo in trek waren; ze waren toch wel een beetje flauw, vond hij. Jawel, zei ik in mijzelf, maar Penning schrijft ook niet voor oude predikanten, die oud zijn geworden, maar voor jonge menschen, en . . . ook voor ouderen en ouden, die ergens in hun hart nog een stukje van hun jeugd hebben zitten.

Penning zelf had er nog een groot stuk van. Hij schreef als een jong man voor de jongen, stelde belang in hetgeen waarin zij belang stelden, hij idealiseerde zijn helden, het mochten Transvalers zijn of Russen of Hongaren of oude Joden, want immers alle jonge menschen idealiseeren hun helden, willen wat hebben, waaraan ze zich kunnen optrekken, en . . . Penning heeft hun iets te bewonderen gegeven. Daardoor is hij tot een zegen geweest. Wie weet, hoeveel jonge menschen den impuls hebben gekregen om hun krachten in te spannen, hun zielekrachten vooral, wanneer Penning hun het ideaal van een goed mensch, een dapper mensch, een vroom mensch, voor oog en stelde.

Maar Penning is welbewust jong gebleven. Hij had de ervaring van een grijsaard, opgedaan in de school des levens, die voor hem geen speelschooltje is geweest, maar opgedaan vooral in zijn verborgen leven met God. Die ervaring heeft hem wijsheid gegeven, en die wijsheid heeft hem geleerd, voor de jeugdige menschen een goed woord te rechter tijd te spreken. Penning was geen preeker, maar een prediker.

Wat het geheim is geweest van zijn jeugdigheid? Ik heb hem niet genoeg van nabij gekend, om daarover een bestliste meening te hebben. Ik vermoed, dat het een gave Gods geweest is, die kinderlijke blijmoedigheid en levendigheid. Maar ik vermoed toch ook, dat hij die gave heeft gekweekt. „Verzuim de gave niet, die in u is,“ zegt Paulus tot Timotheüs. Het is goed, naar dien raad te luisteren. Ieder heeft zijn gave; hij kweekte ze, zooals Penning zijn jeugd heeft gekweekt. A. L.

Het laatste portret van Penning, gemaakt enkele dagen vóór hij op het ziekbed, werd geworpen, waarvan hij niet meer zou opstaan.

PENNING IN ZUID-AFRIKA

DECEMBER 1922 KEERDE IK TERUG UIT Zuid-Afrika, als eenige passagier op de „Jagersfontein“. In de Walvischbaai lagen wij stil, en daar lag ook de „Randfontein“, waarmee ik de heenreis gemaakt had. Begeerig de bemanning en vooral den voortreffelijken kapitein Wijtsma terug te zien, begaf ik mij naar het schip. Alles was hetzelfde, maar in den eetsalon hing een krans, samengevoegd uit de ingrediënten, die men aan boord had kunnen vinden; zij was voor den nestor van het gezelschap, een hulde voor den Schrijver van zoo menig boek over Zuid-Afrika, die zijn medepassagiers op een paar lezingen vergast had over zijn leven en werk. Hij zelf stond aan de verschansing, en weldra waren wij in druk gesprek. Hij begroette mij namens Holland en verheugde zich over de sympathie, die mij ten deel was gevallen. In enkele selgemoeten woorden gaf hij uitdrukking aan die gevoelens.

Daar stond hij: een echte, rustige, eenvoudige Hollander, bejaard, niet oud, met een kinderlijk verlangen naar het groote, schoone land, dat hem zooveel beloofde. Het was voor hem als de vervulling van een droom, het terrein te zien, waarover hij geschreven en waarvan hij verhaald had. Enkele praktische raadgevingen, die ik hem gaf, ontmoedigden hem geenszins, en ik voelde ineens: deze man zal het jonge, moderne Afrika van heftigen politieken strijd, van wijnbouw en vruchtenteelt, van mijnen en handel, niet meer verstaan, maar hij zal de vrome heldenziel van Zuid-Afrika benaderen en hijzelf zal ervan terugkomen met onverwachte illusies, want wat in zijn ziel leeft, zal hij uitstorten, en het schoone, dat hij zelf vindt, zal hij opmerken, en het andere zal hij terzij laten.

En zoo is het, geloof ik, ook geworden. Zijn reis is voor hem een heerlijkheid geweest, een bekroning van zijn leven, en hij moge de jongere Afrikanen wat vreemd gestaan hebben, zij hebben allen gevoeld, dat er een vriend van hun land en een dichter van hun historie was. En hij zelf heeft kunnen zien, dat het volk, welks strijd om onafhankelijkheid hij beschreven had, die onafhankelijkheid zou herwinnen.

Na een maaltijd vertrokken wij weer; een handdruk aan den kapitein, een laatste wuifgroet aan Penning, die, klein, fijn figuur, tegen de verschansing stond, met het eeuwige blauw boven zich en de strakke lijn van de zandige Walvischbaai achter zich. En terwijl hij mij, die naar het vaderland terugging, afscheid wuifde, voelde ik toch in het staren van zijn blik, het verlangen naar het wondergroote en schoone land, dat mij een tweede vaderland was geworden en het hem steeds in gedachten was.

Thans is hij afgereisd naar het eeuwige vaderland, maar hier blijft toch de herinnering aan zijn werk en persoon.

PROF. R. CASIMIR